

3. 5. 2006

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona č. 106/1999 Sb.

Na začátku března byla ve Sbírce zákonů publikována novela zákona o svobodném přístupu k informacím, která s sebou v oblasti úpravy ústavně zaručeného práva na informace přináší zásadní změny. Je v něm nově zpracována směrnice Evropského parlamentu a Rady o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Zákon upravuje pravidla pro poskytování informací a podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím. V tomto článku se zaměříme na postup při žádání o informace včetně postupu při užití opravných prostředků.

Nově jsou subjekty povinnými poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. Je tak rozšířena působnost zákona, který se dříve vztahoval na ty veřejné instituce, které hospodaří s veřejnými prostředky. Dále jsou podle dřívější úpravy povinnými subjekty i ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, ovšem pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

Novela negativně vymezuje působnost zákona vůči poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.

Žádost se podává ústně nebo písemně, a to i prostřednictvím telekomunikačního zařízení. Žádost je třeba podat písemně, pokud není na ústně podanou žádost žadatelem poskytnuta, nebo nepovažuje-li žadatel odpověď na takto podanou žádost za dostačující. Pro písemné žádosti pak platí předepsaný způsob podávání a vyřizování. Tento popisujeme v následujícím.

Náležitostmi písemné žádosti jsou určení povinného subjektu a označení, že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

Fyzická osoba uvede v žádosti své jméno, příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu. V případě, že není přihlášená k trvalému pobytu, uvede adresu bydliště. Fyzická osoba také může uvést adresu pro doručování, liší-li se od adresy trvalého pobytu nebo bydliště. Právnická osoba uvádí v žádosti svůj název, IČO, adresu sídla, případně adresu pro doručování. Jako adresu pro doručování mohou subjekty uvést i elektronickou adresu.

Pokud subjekt žádá o informace elektronicky, musí o ně požádat prostřednictvím elektronické podatelny. V případě, že tato podatelna není zveřejněna, stačí žádost podat na jakoukoli elektronickou adresu povinného subjektu. Žádost však musí obsahovat všechny uvedené náležitosti, jinak se nepovažuje za žádost o informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

Povinný subjekt následně žádost posoudí. Pokud je žádost podána se všemi náležitostmi, je srozumitelná a adresovaná příslušnému povinnému subjektu, poskytne tento subjekt požadované informace nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti, příp. od jejího doplnění. Ze závažných důvodů lze lhůtu prodloužit, maximálně však o 10 dní.

Neobsahuje-li žádost náležitosti předepsané zákonem, vyzve povinný subjekt žadatele ve lhůtě 7 dnů, aby žádost doplnil. Pokud žadatel do 30 dnů od doručení výzvy nevyhoví, žádost se odloží.

Jestliže bude žádost nesrozumitelná nebo příliš obecná, bude žadatel vyzván, aby žádost upřesnil. Neupřesní-li ji do 30 dnů, povinný subjekt žádost odmítne.

V případě, že se požadovaná informace nebude vztahovat k působnosti povinného subjektu, žádost se odloží a žadatel

o tom bude do 7 dnů vyrozuměn.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že mohou nastat dvě situace, kdy žadatel nedosáhne svého a informace mu nebude podána: v případě rozhodnutí o odmítnutí žádosti a v případě nečinnosti povinného subjektu. Proti obojímu se však lze celkem účinně bránit.

Proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti povinným subjektem lze podat ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí **odvolání**. Odvolání se podává u orgánu, který rozhodnutí o odmítnutí žádosti vydal. Tento povinný orgán poté do 15 dnů od doručení odvolání předloží toto odvolání spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu. Nadřízený orgán rozhodne o odvolání do 15 dnů ode dne předložení odvolání povinným subjektem.

Dále lze proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti podat rovněž ve lhůtě 15 dnů **rozklad**. Rozklad se od odvolání liší v tom, že pro faktickou neexistenci vyššího instančně nadřízeného orgánu státní správy nemůže být projednáván dvojinstančně. O rozkladu rozhoduje vedoucí příslušného ústředního orgánu státní správy, a to na základě návrhu jím ustanovené rozkladové komise. Rozhodnutí o rozkladu musí být vydáno do 15 pracovních dnů ode dne doručení rozkladu povinnému subjektu. Lhůta nemůže být prodloužena.

Odvolání a rozklad jsou řádnými opravnými prostředky proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti. V případě, že byly vyčerpány, může žadatel využít možnosti **soudního přezkumu** daného rozhodnutí.

V případě nečinnosti povinného subjektu má od novely č. [61/2006](#) Sb. žadatel k dispozici institut **stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace**. Ten je nově zakotven v §16a zákona. Odstraňuje tímto dřívější řešení institutem fiktivního rozhodnutí o odmítnutí v situaci, kdy povinný orgán nijak nereagoval, tedy byl nečinný. V praxi byl institut fiktivního rozhodnutí velmi zneužíván. Tomuto však novela zákona učinila přítrž. Dané ustanovení je dobrým kontrolním mechanismem, který pomůže k naplňování principu dobré správy dle nového správního řádu.

Stížnost může podat žadatel v případě, že mu v zákonem stanovené lhůtě nebyla požadovaná informace poskytnuta a zároveň povinný subjekt ani nevydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Forma stížnosti může být jak písemná, tak i ústní. Pokud nelze ústní stížnost okamžitě vyřídit, sepíše o ní povinný subjekt písemný záznam. Lhůta pro její podání činí 30 dní ode dne, kdy uplynula lhůta povinnému subjektu k poskytnutí informace.

Proces vyřizování stížnosti je následující:

Žadatel podá stížnost u povinného subjektu, který neposkytl informaci. Povinný subjekt buď stížnosti zcela vyhoví, nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti (proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat za podmínek stanovených v §16 zákona), nebo předloží stížnost spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu, a to ve lhůtě 7 dnů ode dne, kdy mu stížnost došla. Nadřízený orgán pak rozhodne o stížnosti, a to do 15 dnů ode dne, kdy mu byla stížnost předložena.

Nadřízený orgán pak přezkoumává postup povinného subjektu a rozhodne tak, že postup povinného subjektu buď potvrdí, nebo mu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, žádost vyřídil, anebo usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti (tento postup však nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti). Své rozhodnutí oznámí nadřízený orgán žadateli i povinnému subjektu. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Výjimkou je případ, kdy nadřízený orgán sám usnesením převezme. V takovém případě se nelze odvolat pouze v případě, kdy rozhodl nadřízený orgán určený podle §178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle §20 odst. 5 zákona č. [106/1999](#) Sb.

Na ochranu před nečinností se vztahuje ještě ustanovení §80 správního řádu. V tomto případě se však jedná o ochranu z moci úřední, kdy opatření proti nečinnosti činí samy správní orgány, a to i bez podnětu jednotlivce.

Klára Veselá - Samková
Alžběta Krausová

[Advokátní kancelář JUDr. Klára Veselá - Samková](#)

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [10 otázek pro ... Barboru Paclíkovou](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)